

Briuselis, 2026 m. balandžio 21 d.
(OR. en)

16833/1/25
REV 1 ADD 1

Tarpinstitucinė byla:
2023/0271 (COD)

TRANS 650
CODEC 2139
PARLNAT

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMAS

Dalykas: Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija siekiant priimti EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTĄ dėl geležinkelių infrastruktūros pajėgumų naudojimo bendroje Europos geležinkelių erdvėje, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2012/34/ES ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010

- Tarybos motyvų pareiškimas
- Tarybos priimta 2026 m. balandžio 21 d.

I. IVADAS

1. 2023 m. liepos 11 d. Komisija pateikė Tarybai ir Europos Parlamentui pasiūlymą¹ dėl reglamento dėl geležinkelių infrastruktūros pajėgumo naudojimo bendroje Europos geležinkelių erdvėje, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2012/34/ES ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010. Pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 91 straipsniu ir dėl jo deramasi pagal įprastą teisėkūros procedūrą.
2. 2024 m. birželio 18 d. Transporto, telekomunikacijų ir energetikos tarybos (transportas) posėdyje Taryba priėmė bendrą požiūrį.
3. Europos Parlamentas savo derybų įgaliojimus patvirtino 2024 m. kovo 12 d. plenariniame posėdyje.
4. Pirmasis trilogas buvo surengtas 2024 m. lapkričio 19 d., suteikiant bendrus įgaliojimus techniniu lygmeniu. 2025 m. kovo 3 d. ir 2025 m. birželio 10 d. buvo surengti dar du trilogai. 2025 m. lapkričio 18 d. ketvirtajame ir paskutiniame trilogė Taryba ir Parlamentas pasiekė preliminarų susitarimą.
5. 2025 m. gruodžio 19 d. Nuolatinių atstovų komitetas išnagrinėjo galutinį kompromisinį tekstą siekiant susitarimo ir jį patvirtino.
6. 2026 m. sausio 27 d. TRAN komiteto pirmininkė nusiuntė laišką Nuolatinių atstovų komiteto pirmininkui, kuriame patvirtino, kad jei Taryba per pirmąjį svarstymą patvirtintų sutartą tekstą, teisininkams lingvistams peržiūrėjus tekstą, Parlamentas patvirtins Tarybos poziciją per antrąjį svarstymą.

¹ Dok. 11718/23 + ADD 1–4.

II. TIKSLAS

7. Reglamentu siekiama geležinkelių tinklo pajėgumų eksploatavimui taikyti bendrą reguliavimo sistemą. Direktyvoje 2012/34/ES nustatytos pajėgumo paskirstymo taisyklės pakeičiamos šiame reglamente nustatytais taisyklėmis. Pasiūlymas grindžiamas pramonės iniciuotu tvarkaraščių pertvarkymo projektu, kuriuo siekiama suteikti infrastruktūros valdytojams daugiau lankstumo tiek ilgesnio laikotarpio strateginiam planavimui, tiek trumpesnio laikotarpio pajėgumų paskirstymui vykdant naują planavimo ir paskirstymo procesą. Pradėjus planuoti labiau iš anksto, bus galima optimaliau naudoti infrastruktūrą. Taip pat bus užtikrintas labiau subalansuotas įvairių rūšių geležinkelių pajėgumų naudotojų – tiek keleivių, tiek krovinių atžvilgiu – pasiskirstymas, visų pirma krovinių vežimo, kuris turėtų tapti patikimesnis, naudai.
8. Kalbant apie organizavimą, Komisijos pasiūlymu sustiprintas centralizavimas ES lygmeniu, sustiprinant Europos infrastruktūros valdytojų tinklą (ENIM) ir sukuriant naują subjektą – tinklo koordinatorių. Iš pradžių pasiūlyta veiklos rezultatų apžvalgos įstaiga buvo pakeista Veiklos rezultatų patariamąja grupe. Europos Parlamento prašymu suinteresuotieji subjektai turės galimybę sukurti Europos geležinkelių platformą (ERP).

III. PER PIRMĄJĮ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

9. Remdamiesi Komisijos pasiūlymu, Parlamentas ir Taryba vedė derybas, kad, remiantis per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija, būtų pasiektas išankstinis susitarimas per antrąjį svarstymą. Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje pateikiami toliau nurodyti pagrindiniai elementai, dėl kurių susitarė teisėkūros institucijos.

Pagrindinių klausimų santrauka

10. Reglamentu nustatomos naujos geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo taisyklės, kuriomis sudaromos sąlygos ilgesniam laikotarpiui planuoti traukinių paslaugas, ir taip siekiama geriau panaudoti infrastruktūrą ir sudaryti sąlygas teikti daugiau traukiniais teikiamų paslaugų tiek keleiviams, tiek krovinių atžvilgiu. Naujoji sistema grindžiama išsamia konsultacijų sistema, kad infrastruktūros valdytojai galėtų geriau suprasti įvairių pareiškėjų poreikius. Pasibaigus konsultacijų etapui pajėgumai bus paskirstyti. Pajėgumus paskirsčius, taip pat esama išsamių taisyklių, pagal kurias bus galima keisti planavimą. Naujoji sistema taip pat sukurta taip, kad būtų galima geriau koordinuoti veiksmus tarpvalstybinio mastu ir užtikrinti geresnes keliuose tinkluose teikiamas paslaugas. Be to, nustatyta baudų sistema, kuri yra parengta taip, kad būtų atgrasanti ir padėtų išvengti pernelyg daug pakeitimų.
11. Valstybė narė gali infrastruktūros valdytojui teikti strategines gaires, grindžiamas orientacine geležinkelių infrastruktūros plėtojimo strategija, kartu atsižvelgdama į infrastruktūros valdytojo atsakomybę už veiklos vykdymą. Šios strateginės gairės gali suteikti galimybę atsižvelgti į konkrečius nacionalinius ypatumus ir reikalavimus bendrame labiau europietiško požiūrio į geležinkelių pajėgumų planavimą ir paskirstymą kontekste. Svarbu, kad valstybės narės galėtų nuspręsti dėl konkretaus tvarkaraščio modelio pobūdžio, nustatyti minimalios apimties pajėgumus konkrečių rūšių geležinkelių transporto paslaugoms ir turėtų galimybę pajėgumų paskirstymo ar konfliktų sprendimo parametruose atspindėti nacionalinius prioritetus.
12. Geležinkelių infrastruktūros pajėgumų valdymas bus grindžiamas ilgesnio laikotarpio planavimu. Kiekvienas tvarkaraštis, kuris įsigalios nuo 2030 m. gruodžio mėn. ir bus taikomas kitais metais, bus parengtas ir įgyvendinamas trimis vienas po kito einančiais etapais: planavimo, paskirstymo ir pritaikymo. Kiekviename etape vyksta konsultacijų etapas, kurio metu išklausomi pareiškėjų poreikiai. Siekdamas padėti infrastruktūros valdytojams ir veiklą vykdančioms suinteresuotiesiems subjektams planavimo, paskirstymo ir pritaikymo procese, ENIM parengs pajėgumų valdymo sistemą. Šioje sistemoje bus numatytos infrastruktūros pajėgumų valdymo ir infrastruktūros valdytojų bei kitų veiklą vykdančių suinteresuotųjų subjektų veiklos koordinavimo priemonės, metodikos ir procedūrinė tvarka.

1. Planavimas: infrastruktūros valdytojai pradės nuo strateginio pajėgumų planavimo ir užtikrins, kad šiuos planus infrastruktūros valdytojai derintų tarpusavyje. Taip pareiškėjams bus lengviau organizuoti tarpvalstybines paslaugas. Pradėdamas nuo strateginio plano, infrastruktūros valdytojas atliks išsamesnį planavimą: pirmiausia parengs pajėgumų strategiją, vėliau – pajėgumų modelį, ir galiausiai – pajėgumų tiekimo planą. Parengiamos specialios procedūros siekiant valdyti intensyviai naudojamą ar perpildytą infrastruktūrą.
2. Paskirstymas: atlikus planavimą, pareiškėjams turės būti paskirstytos infrastruktūros naudojimo teisės – tiek teisės naudotis vieno tinklo pajėgumais, tiek teisės naudotis kelių tinklų pajėgumais. Kalbant apie teisę naudotis kelių tinklų pajėgumais, reglamente taip pat nustatytos konkrečios taisyklės. Paskirstymas bus atliekamas naudojant skaitmenines priemones ir paslaugas. Infrastruktūros valdytojai galės įvairiais būdais paskirstyti teises naudotis pajėgumais ir turės atsižvelgti į su paslaugų įrenginių pajėgumais susijusius klausimus. Infrastruktūros valdytojai taip pat privalo į planavimą įtraukti infrastruktūros darbus. Jei paskirstymo proceso pabaigoje tarp pareiškėjų prašymų ir turimų pajėgumų lieka prieštaravimų, vyksta konfliktų sprendimo procesas. Jei bendru sutarimu pagrįsto sprendimo pasiekti nepavyksta, sprendžiant konfliktą gali būti taikoma teisinga, skaidri ir nediskriminacinė metodika, grindžiama veiklos, socioekonominiais ir aplinkosaugos kriterijais.
3. Pritaikymas: prieš įsigaliojant tvarkaraščiui, infrastruktūros valdytojams ir pareiškėjams leidžiama prašyti daryti pakeitimus. Tačiau turi būti stengiamasi prašymus daryti pakeitimus teikti kuo rečiau. Siekiant išvengti pernelyg daug pakeitimų, nustatyta baudų sistema, kuria siekiama atgrasyti infrastruktūros valdytoją arba pareiškėją nuo prašymų daryti pakeitimus teikimo.

13. Planavimo ir paskirstymo rezultatas – tvarkaraštis, kuris įsigalioja kiekvienų metų gruodžio pradžioje. Dėl to eismas valdomas pagal tvarkaraštį. Pagal naująją sistemą vis dar gali įvykti nenumatytų įvykių, dėl kurių reikės valdyti sutrikdymus ir krizes. Svarbu, kad visi eismo, sutrikdymų ir krizių valdymo dalyviai nuolat informuotų vieni kitus. ENIM parengs sistemą, skirtą padėti infrastruktūros valdytojams ir veiklą vykdančioms suinteresuotiesiems subjektams koordinuoti eismo valdymą, sutrikdymų valdymą ir krizių valdymą, taikant bendras priemones, metodikas ir procedūrinę tvarką.
14. ENIM stebi ir lygina geležinkelių infrastruktūros paslaugų teikimo rezultatus. ENIM parengs sistemą, skirtą padėti infrastruktūros valdytojams, kurioje nustatytos bendros priemonės, metodikos ir procedūrinė tvarka, skirtos šiai veiklos rezultatų peržiūrai atlikti. ENIM paskelbs Europos veiklos rezultatų peržiūros ataskaitą ir kasmet ją atnaujins. Komisija gali įsteigti Veiklos rezultatų patariamąją grupę kaip nepriklausomą ir nešališką ekspertų grupę. Ši ekspertų grupė teikia rekomendacijas dėl veiklos rezultatų ir peržiūri veiklos rezultatų ataskaitos projektą, taip pat veiklos rezultatų apžvalgos ataskaitoje pateikia atskirą skirsnį.
15. Valdymas
 1. Reglamentu ENIM priskiriamos naujos pareigos: sukurti tris sistemas ir geriau koordinuoti infrastruktūros valdytojų darbą, kai jis susijęs su keliuose tinkluose teikiamomis vežimo geležinkelių transportu paslaugomis. Gavęs Europos Komisijos pritarimą, jis taip pat paskirs tinklo koordinatorių.
 2. Tinklo koordinatorius paskiriamas ENIM darbui remti. Šis tinklo koordinatorius veikia kaip ENIM sekretoriatas, padeda rengti sistemas, padeda koordinuoti infrastruktūros valdytojų veiklą, nustato kliūtis, kylančias keliuose tinkluose teikiamoms vežimo geležinkelių transportu paslaugoms, veikia kaip kontaktinis punktas ir remia darbą skaitmenizacijos srityje.
 3. Pagal šį reglamentą Europos geležinkelių reguliavimo institucijų tinklui (EGRIT) bus pavestos konkrečios funkcijos stebėti reguliavimo klausimus ir koordinuoti nacionalinių reguliavimo institucijų veiksmus, kai kiltų problemų dėl keliuose tinkluose teikiamų vežimo geležinkelių transportu paslaugų.

4. Veiklą vykdančys suinteresuotieji subjektai gali nuspręsti sukurti ERP, kad būtų užtikrintas veiksmingas geležinkelių sektoriaus konsultavimasis su ENIM.
16. Jei ENIM nepateiktų vienos ar daugiau sistemų ar jų elementų arba jei viena ar daugiau sistemų ar jų elementų yra netinkami numatytiems tikslams pasiekti, arba vienos ar daugiau sistemų nepakanka vienodoms reglamento įgyvendinimo sąlygoms užtikrinti, Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo priimama atitinkama sistema ar jos elementai.
17. Pirmasis tvarkaraštis po naujųjų taisyklių pagal šį reglamentą bus paskelbtas 2030 m. ir tas tvarkaraštis bus pradėtas taikyti nuo 2030 m. gruodžio 14 d.

IV. IŠVADA

18. Tarybos pozicijoje pritariama Komisijos pasiūlymo tikslui ir visapusiškai atspindimas kompromisas, pasiektas Tarybos ir Europos Parlamento neformaliose derybose, padedant Komisijai.
19. Priėmus Reglamentą dėl geležinkelių infrastruktūros pajėgumų naudojimo bendroje Europos geležinkelių erdvėje, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2012/34/ES ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010, jis taps svarbiu indėliu į transporto sektorių.